

J E L E N K Ö R.

81. szám

Pest, szombat october 10^{kén}

1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; a' főhg. nádor hivatalos tudósítása a' nemz. Muzeumrol). Ausztria. Anglia (O'Connell be-
szédei; ellene a' torylapok, mellet e a' Courier; irlandi tizedharcz) Franciaország (a' toulousei zendítő társaság). Spanyolország
(hadi hírek; cadixi zendülés; külföféle); Törökország (hírek Konstantinápolyból, és Dseddából.) Németország. Olaszország.
Elegyhírek.

MAGYARORSZÁG.

Ő felsége a' császár és király Péchy Fe-
rencz táblabíró cs. k. kamarássá nevezni méltóztatott; september 7iki legfensőbb határozata szerint továbbá Nasze Károly hadibiztost a' tót-
országi kat. főparancsnoksághoz fő hadibiztossá
's gazdasági előadóvá méltóztatott rendelni; még
sept. 3káról költ 's a' magyar kir. udv. kancellá-
riához intézett legfensőbb végzete szerint pe-
dig, ezen udvari hatóság eddigi conc. practican-
sát, gróf Forgách Lajost tiszteletbeli udv. concipi-
stává kinevezni.

A' magyar kir. udv. Kancellaria, Házy Aloiz
elhunytával megürült udv. concipistai hiyatalra
bárá Rollberg Miksa conc. practicanst nevezte
ki. —

A' MAGYAR NEMZ. MUZEUM felől fens. Főhg. Ná-
dorunknak az országos RRhez közelebb intézett hivatalos tudósítása érdekes fölvilágítást nyujt ezen nemzeti intézet állapotjáról 1830. sept. 30kától 1833. dec. utoljajig. Tartalma e' három pontra terjed: 1) az intézet előmenete 's gyarapodása; 2) pénztára állapotját érdeklő tárgyak, mellyekhez járulnak 3) némely javaslatok az intézet jövődő önállása 's kifejlődése iránt. Mi az elsőt illeti: az intézet belső elrendelésében, a' felőle utószor tett hivatalos tudósítás óta semmi változás nem történt, gyarapodásképen előszámláltatnaka' magányos hazafiak által tett nevezetes adakozások (mellyeket időszakonként a' hirlapok is közlének). Ezen magányos személyek bőkezűségéből nyert gyarapodásokon kívül, mennyire az intézet pénz ereje engedte, alkalom adatott, a' Muzeum kész pénzén több rendbeli, még eddig az intézetgyűjteményeiben meg nem levő tárgyszerzetett. A' könyvtár az országban kijövő könyvek és képek példányival nem kevésé gazdagodott. De sokkal nevezetes lépés történt a' nemz. Muzeum tudományos tárai öregbítésére a' mondott 3 esztendő alatt azon egyezés által, melly idősb Jankovich Miklós urnak mindenki előtt ismeretes jeles gyűjteménye megszerzését tárgyazza, melly is eképen történt: Már 1822ben, de később 1830ban is tudokra lett az Ország RReinek, hogy Jankovich Miklós ur a' maga, kéziratok, könyvek, pénzek, drágaságok és régiségek-ből álló, nagy költséggel 's még sokkal nagyobb fáradsággal 's a' hazai dolgok nevezetes hasznával szerzett gyűjteményét, a' nemz. Muzeumnak illő föltételek alatt átengedni szándékozik. Ennek megszerzését az Ország RRei előbbi alkalommal boldogabb időkre kívánák halasztani, utóbb időben pedig az országgyűlésnek hirtelen bérekesztetése, minden ez iránt tartandó tanácskozást megakadályoztatott 's így a' kérdés

nem döntethetett el. 1832ben tudomásul esvén, hogy nevezett id. Jankovich Miklós ur, miután gyűjteményének a' nemz. Muzeum számára több ízben tett fölajánlta még nem fogadtatott el — ezen valóssággal nagybecsű gyűjteményt másoknak készül eladni, minthogy ezen gyűjtemény akár külföldieknek lenne kedvök azt megszerezni, akár részenként az országban adatnék el, mindig a' hazai tárgyak isméréteinek 's nemzeti miveltégnek nagy kárával vonatnék el a' közönség használatától: legtanácsosbnak tetszett azon módhoz nyulni, hogy Jankovich Miklós ur a' föltételek kinyilatkoztatására, mellyek alatt gyűjteményét a' nemz. Muzeum számára az országnak átengedni kész lenne, fölszólittatnék, 's ha ezen föltételek elfogadhatóknak látszanának, vele a' gyűjtemény iránt szerződésre lépni. Erre az általa beadott nyilatkozás veleje oda járult, hogy ámbár a' gyűjtemény iránt neki már több ajánlás tétetett, ő mindazáltal a' hazai dolgok előmozdítása iránti jó indulatból, kész a' gyűjteményt 150,000 pengő frtért az országnak átadni, 's e' mennyiség egy harmadát u. m. 50,000 pengő frtot elengedni, megkívánván egyébiránt, hogy a' szerződés többi summájából, annak helybenhagyatása után, következő első két esztendőben husz husz ezer, vagy is összesen 40 ezer pengő fr. kész pénzül fizetessék ki, a' még fenmaradó 60 ezer frul pedig száztól hattal kamatozó kötelezvény adassék, melly summát azonban neki, a' szükség úgy hozván magával, részenként fölmondani szabad legyen. Ezen föltételek alatt, egész gyűjteményének az ország számára leendő általengedésére késznek jelenté magát, csak a' kettős példányok egyikét, 's azon igen kevés számú tárgyat tartván ön magának, mellyeket már azelőtt bizonyos célra szánt. Vevén e' nyilatkozást 's a' gyűjteményt bővebben ismerő, egyszersmind annak értékéről valódi ítéletet hozható férfiak hiteles tudósításából megértvén azt, hogy a' fentebb előadott becs nem szerfölötti, sőt a' gyűjtemény valódi értékét talán nem is egészen éri föl, — továbbá figyelembe vevő országgyűlésig elhalasztatnék, attól lehetne tartani, nehogy ezen gyűjtemény is, mint sok más ilyen már az előtt, — a' hazára nézve elveszzen, 's mivel ezen gyűjteménynek a' haza részére leendő megszerzésére 's általa a' nemz. Muzeum gyarapítására az Ország RReinek 's törvényhatóságának ismeretes kész hajlandóságuk kétséget sem enged arról, hogy mihielyt ezen tárgy körülményeiről az Ország RRei kellőleg értesítve lesznek, a' célra szükséges eszközök megadásáról örömmel fognak gondoskodni: abban lett a' megállapodás: hogy (fentartatván az országosan egygyűlt KK. és RR. helybenhagyási jusa) az ajánló id. Jankovich Miklós urral egyezés készüljön, 's ez által a'

mondott gyűjtemény tulajdona az országnak, ha azt megszerezni kívánja, tartassék fen: addig is pedig a benne foglalt tárgyak minden részenkénti elidegenítése előzetesék meg. A' készítenő egyezésre kiküldettek: a' Széchenyi orsz. könyvtár orje Horvát István ur, mint ki az illy fele tárgyakat 's azok értékét igen jól isméri, és a' polit. hagyományi ügyek igazgatója, mint ki a' nemz. Muzeum jussára fölügyel; az ajánlóval pedig közöltetett e' rendelés azon nyilvános kikötéssel, hogy az egész szerződés csak a' leendő helybenhagyás reménye alatt vétetik munkába, 's csak az orsz. KK. és RR. megerősítési jusa föntartásával értethetik. — Illy értelemben iratott alá az egyezés 1832 nov. 30-ikán; mellynek következtében a' gyűjtemény átvételére egyezersmind jövődében támadható minden kérdés elhárítására küldöttség neveztetett ki, melly a' polit. hagy. ügyek igazgatóján és Horvát István uron kívül, táblabíró Fáy András és pesti k. egyetem-beli professor Veszerle urakból állott. Az országnak minden törvényhatósága az így létesült egyezésről 's általa Jankovich M. ur gyűjteményének az ország számára, — az országosan egybegyűlt KK. és RR. helybenhagyásai jusa föntartása mellett, — történt megszerzéséről tudósítottatott. Ezenkívül addig is, miglen a' gyűjtemény összeírása megtörténik, 's más helyen leendő tartásáról rendelés tételik, a' tulajdonos ugyanazon eszt. nov. 11-ikén minden kulcsait azon szobáknak és szekrényeknek, hol a' gyűjtemény tartatik, a' fenérdeklött küldöttségnek általadá. Az ideigleni átadás után Jankovich Miklós urnak, az egyezés 9ik pontja következtében lett kívánatára a' Muzeum pénztárából 16 ezer pengő fr. fizettetett ki olly móddal, hogy ezen pénz majd az egyezési levél szerint az Ország RR-ek helybenhagyása után, mingyárt az első esztendőben fizetendő 20 ezer pengő fr. mennyiségbe tudassék, addig pedig ugyanazon summától száztól hatos kamat számíttatván, ez majd a' végső kielégítés alkalmakor számba vétessék. Egyszersmind rendelés tételik, hogy a' gyűjteményhez tartozó 's Jankovich M. ur által bátorságokéért is, a' pestizálogházba letett dragságok, kifizettetvén a' Muzeum pénztárából a' rajtok fekvő summák, visszaváltassanak 's bátorságos helyen tartassanak. E' végre 18,566 fr. és 21 kr. pengő adatott apródonként ki, mellyhez ha a' fentebbi 16 ezer pengő fr. számíttatik, nyilván láthatni, hogy ezen gyűjtemény megszerzésére eddig a' Muzeum pénztárából 34,566 fr. 21 kr. pengő költetett; melly összeségnek nagyobb része, magának a' Muzeum pénztárának annyi kész pénze nem lévén, vagy más pénztárakból, vagy magányos személyektől kölcsönözött, később azonban jobbadán a' Muzeum pénztára jövedelmiből visszafizettetett. 1833 kezdetétől fogva folyt a' gyűjtemény összeírása a' végképeni átadás végett; de részint a' tulajdonkép e' végre megbízott személyeknek más hivatalos foglalatosságaik, részint az összeírásnak minden csekélységre kiterjedése, de főleg a' végig forgatni 's följegyezni kellő tárgyak bősége e' munka haladását annyira késleték, hogy az mindedig csak egy részben vala végrehajtható. Illy helyzetben Jankovich M. ur, hanyatlott ideje miatt is e' munkát minél hamarabb végtettnek látni kívánván, azon kéréssel folyamodott, hogy az összeírás minden módon siettessék 's a' gyűjtemény tőle végké-

pen vétessék által 's bátorságos helyre tétessék; 's ő az egyezés 5ik pontjában a' neki előre fizetett 16 ezer fra kötött kamatok betudásától, azon tekintetből mentessék föl, mivel ezen munka végrehajtása az először gondolt időnél sokkal hosszabbra terjedt az ő hibája nélkül. Kinyilatkoztatá végre azt is, hogy ő, az egyezés 6ik föltétele nem állván ellen, minden két és három párban levő tárgyat is, érettek különösen fizetendő 25 ezer frtért, a' nemz. Muzeum számára átengedni kész. Tekintvén az általa fölhozott indítékokat 's azt hogy az Országnak nem kevés törvényhatóságai Jankovich M. ur gyűjteményének az Ország számára leendő megszerzése sürgetését országgyűlési követeknek utasításul adták, 's így az ország RR-eknek a' tárgy iránti megegyezéseket méltán remélhetni; az illy jóváhagyás reménye alatt arra is megtörtént az egyezés: a) hogy a' gyűjtemény, nem várván be az összeírás végrehajtását, tulajdonosától valóssággal vétessék által, lepöcséltendő ládába rakassék 's alkalmas és bátorságos helyre tétessék; a' szobák és szekrényeknek már az előtt történt lepöcséltetésök a' gyűjteménynek épségben leendő átadása felől tökéletes bátorságot nyujtván; b) hogy a' 2 és 3 párban meglevő tárgyak is vétessenek által, irassanak össze, becsültessenek meg, 's ha Jankovich M. ur azokat az egyesség 5ik pontja szerint természetükben inkább visszavenni nem kívánná, becsü-árok az ajánlónak utóbb fiztessék ki; c) hogy mivel e' gyűjtemény átvétele az ajánló hibája nélkül terjedt hosszabb időre, ő neki, az egyezési levél aláírásakor már lefizetett 16 ezer frton felül, még 24 ezer fr. készpénz fiztessék a' nemz. Muzeum pénztárából, hogy e' szerint az egyezési levél 9ik pontjában meghatározott két rendbeli summa egészen kifizetve legyen. Így tehát jövődében csak arról kell gondoskodni, hogy miután eddig már egyes tárgyak visszaváltására 18,566 fr. 's 21 kr. adatott ki, mi módon fiztessenek ki az egyezési levél 9ik pontjában említett 's kötelező levélben kiadandó 60 ezer for. summából még fenmaradandó 41,433 fr. 's 39 kr., melly summa, ha a' két párban meglevő tárgyak, mellyeknek értékét Jankovich M. ur az egész becsüárnak egyhatod részére vagy is 25 ezer frtra teszi, megvételnek, 66 433 fra és 39 kra emelkedik. E' summa valamint a' többi, ezen gyűjtemény megszerzésére eddig kiadott nevezetesb mennyiségű pénz is, a' Muzeum pénztára esztendőnkénti jövedelmiből ki nem telik. De mivel száztól ötös kamatra pénzt kapni könnyű, 's a' mondott summának száztól ötös kamatja 3322 fraál több nem lenne, melly mennyiség a' Muzeum pénztárából esztendőnként lefizettethetik: tehát az ország RR-ek egy száztoli nyereséget adó kamat tekintetéből is javasoltatik, hogy az itt fenforgó egyezés megerősítése után a' szükséges pénz száztól ötös kamatra kölcsön vétessék föl 's Jankovich M. ur egészen fiztessék ki, a' kölcsönvett pénzek pedig apródonként a' Muzeum pénztára esztendőnkénti fenmaradásából térítettessenek vissza, — ha csak az Ország RR-eknek más módon nem tetszik ezen szükségesen segíteni. Másik nevezetes gyarapodása a' nemz. Muzeumnak mostani kir. főasztalnok Illésházy István gr. ur bőkezűségéből származott: ki f. évi jul. 22-ikén írott levelében a' maga jeles könyvtárát, t. i. a' dubniczát

kastélyban levő minden könyveit, kéziratit 's földabrozsait az országnak ajándékozta, azon nyilván kijelentett szándékkal, hogy ezek a' nemz. Muzeumba tessenek. (Ezen könyvtár átvételére Horvát István ur a' Széchenyi orsz. könyvtár örje volt hivatalosan ki- küldve.)

Altalterve a' tudósítás 2ik szakaszára vagyis a' nemz. Muzeum pénztára állapotjára: a' Muzeum összes pénzalapja 1833 végével 117,502 fr. 's 49 $\frac{3}{4}$ kr. vala pengőben, mellyből kivonván az 1830 sept. 30kával már megvolt 114,128 fr. 14 $\frac{3}{4}$ kr. pénzalapmennyisége, kitetszik, hogy ezen 3 év folyta alatt a' Muzeum pénzalapja 3,374 fr. és 35 krral növekedett pengőben. (E' növekedés közt van Kubinyi Péter alapítványa 1000 pengő fr.; Muraközy József uré 1000 vtó fr. és Villax Ferdinand apaté 900 pengő fr.) A' tőkepénzekről 1830. oct. 1sőjétől 1833 dec. utoljajig hátralevő kamatok 13,763 fr. és 35 $\frac{7}{8}$ krra mennek pengőben. 1833 eszt. végeig a' rendkívüli kiadások, (mint például a' Jankovich-gyűjtemeny megvétele) födezésére más országos intézetek pénztáraiból a' Muzeum számára tett előfizetések 29,000 pengő fra mentek: ebből azonban f. 1835. jun. végeig a' Muzeum pénztárába befolyó készpénzekből 19,100 fr. már visszafizettetett. A' Muzeum esztendei rendszeres kiadásai, a' szerint mint 1833 dec. végével állottak, 5699 fr. 20 $\frac{1}{2}$ kr. p. 'S ez a' magyar nemz. Muzeum pénztári állapotja, mire nézve nem kerülheti el az orsz. RR. figyelmét, hogy a' nevezett pénztár tehetése olly gyöngye és szük, hogy legkisebb rendkívüli kiadás, vagy a' kamatoknak nem pontos fizetése is, az állandó kiadások pontos fizetetését veszélyezteti.

Következik a' tudósítás 3ik része, vagyis a' Muzeum jövőbeli kifejlését 's teljes főnállását érdeklő javaslatok. Hogy a' magyar nemzeti Muzeum a' magyar nemzethöz 's nemzeti intézethez illő diszben álljon fön, megkívánatik: a) hogy annak hasznára egy a' mostaninál célirányosb 's a' Nemzet méltóságának is inkább megfelelő épület emeltessek; b) hogy az intézet mostani pénztára, továbbá az intézet személyeinek tisztességes fizetése 's az intézet főnmaradására 's virágzására szükséges kiadások födeztetése tekintetéből, időrül időre gazdagittassék; végre c) oda is terjedjen a' gondoskodás hogy a' Muzeum tudományos gyűjteményei 's egyéb benne levő tárgyak a' nemzeti műveltség terjesztésére szolgáljanak 's a' Hazának bő haszonnal gyümölcsözzenek. Mi az elsőt illeti, kétségen tal van, hogy a' Muzeum mostani szük házában, melly nem illy végre épült, 's egyébként is semmi külfény által nem ajánltatik, a' már eddig ottan tartatni szokott tárgyak is alig férnek el, 's így az, sem a' gr. Illésházy urtól ajánlott könyvtárnak, 's föllállítására helyet nem adhat. Nem is elég erős a' nevezett épület, a' honnan évenként mellözhetlenül nem kevés igazításokat kíván, mellyekre a' költség szinte haszon nélkül fordítottatik. Ezen nagy alkalmatlanságok eltávoztathatása 's illy nemzeti intézet alkalmasságok elrendelhetése végett, egyedül az tétethetik az országos KK. és RR-nek javaslatul, hogy mihelyt a' körülmények engedik, ez intézet rendeltetésének igazán megfelelő 's egészen új épület állíttassék. Kivánván ezt az intézet hasznosléte, a' nemzet disze, ma-

ga az épület célszerű fölosztatása is, mellyet sokkal könnyebben érhetni el, ha egészen új épület emeltessek, mintha a' mostani ház igazíttatnék e' rendeltetés céljához, — 's végre a' mostani ház minemüségé, mellyet célszerűvé tenni szinte lehetetlen. A' Muzeum tulajdonához tartozó háztelek elég bő, 's alkalmas helyet adhat egy újdon építendő nagyobb háznak, 's még ezenkívül azon hasznót is nyujtaná hogy rajta az új házat részenként 's úgy lehetne fölépíteni, hogy a' gyűjtemények mindaddig, miglen a' befogadásukra rendelt új épület egészen elkészülne, mostani helyzeteikben maradjanak. A' Muzeum ezen új épületére már eddig is több rendű terv mutatattak be, 's többet is lehetne készíteni azon idő alatt, melly a' szükséges építési szerek előleges beszerzésére kívánatik. Hanem mindenek előtt az e' végre szükséges és 4 — 5 száz ezer pengő frtra fölmehető költségek födözéséről kellene gondoskodni. A' Muzeum pénztárának mostani ereje az évenkénti kiadásokat 's gyűjtemények gyarapítását is alig győzi, úgy hogy abból építésre semmit sem fordíthatni. E' szerint minden reménység csak a' hazafiak bőkezűségében van, kik látván a' szükseget, kétségekivül eszközölhetni fogják azt, hogy az e' célra kívántató tőkepénz, vagy részvények által, vagy más alkalmas módon szerzessek még. Ha egyszer az e' végre szükséges ötszáz ezer pengő fr. biztosítva leszen, az új ház-építést abból elkezdni 's bevégezni lehetne, de talán még maradna is föl belőle valami mennyiség az intézet pénztára gyarapítására fordítandó. Az ujház fölépítésekör lehetne arról is gondoskodni, hogy — epésben hagyatván az intézetek elkülönzött főnállása, — ugyanazon épületben a' magyar tudós Társaság számára is szükséges alkalmak készülnének, 's ez által a' tud. Társaság azon kellemetlen helyzetből, melly szerint magányos házban kénytelen szállást fogadni, megszabaduljon. — Második pontra nézve a' nemz. Muzeum intézetét közelebb ismérő 's annak virágzását ohajtó hazafiaknak buzgó kívánságuk az, hogy a' Muzeumhoz tartozó személyek tisztességesebben fizettessek, 's az intézetnek tökéletesedésére szükséges kiadások födöztessek. Az elsöre nézve nem tagadhatni: hogy az intézet mellett hivatalok betöltésére szükséges tudományos készülékekkel ellátott 's magokat folytató hivataltalokra egészen fölszentelni kész férfiakat, — ha csak egyszermind tisztességes fizetés nem adatik nekik, — igen nehezen találhatni, mert azoktól, kik házi gondokkal terhelvek, sem kívánni sem vártani nem lehet, hogy minden idejüket, — mi még is az e' féle hivatalban szükséges, — a' közönségnek áldozzák. Azonban mig a' Muzeum pénztárának nagyobb tehetése lesz, azon kell igyekezni, hogy ezen intézet igazgatójának, örjeinek és segédeinek hivatalai, mennyire csak lehet, olyan személyeknek adassanak, kik már valamely tudományos vagy köz intézetek, vagy a' magyar tudós Társaság mellett egyébként is hivatalt viselven, ettől már fizetéssel el vannak látva, — 's e' miatt a' nemz. Muzeum pénztárából adandó kisebb jutalommal is megelégnének. De azon tekintetből is nem kevésbé szükséges az intézet pénztárát gyarapítani, hogy az évenként növekedő kiadásokra és gyűjteményei gazdagítására szükséges költségek födöztessek.

hessenek; mert mihelyt a' Muzeumnak czélirányos épülete lesz, 's gyűjteményei jobb rendbe rakatván, azokat a' közönségnek jobb móddal lehet mutatni, mind a' látogatók nagyobb száma, mind a' hazafiaknak az intézet gyarapítására kész hajlandóságuk az évenkénti kiadások mennyiségét nevelni fogja, úgy hogy akkor majd az intézet mellé több személyt alkalmazni, egyszersmind a' szükséges segedelmekről, végre a' gyűjtemények további gazdagításáról is gondoskodni kell. De mindezekről csak akkor lehet majd szó az országgyűlésen, midőn a' Muzeum új épülete készen fog állani. — Mi végre a' 3ik pontot illeti, hogy a' Muzeumban találtató tárgyakból a' hazára minél nagyobb haszon háramoljék, szükséges volna gondoskodni, hogy ezen nemzeti intézet a' magyar tudós Társasággal szoros kapcsolatba jusson; továbbá hogy a' Muzeumban levő tudományos gyűjteményekről 's egyéb tárgyról világosító értekezések készüljenek; 's végre hogy az intézetbeli tárgyak használása a' tudományok előmozdítására 's a' hazafiak ismereteinek öregbítésére, terjesztessék.

A U S Z T R I A.

A' bécsi lapok oct. 2ról egyezést közlenek, mellyet az ausztriai császár és görög király a' kölcsönös kereskedés iránt egymás közt kötének martz. 4én, a' helybenhagyás mindazáltal mind két részről csak sept. 9kén történt meg. Az egyezés veleje az, hogy mind a' két birodalmi alattvalóknak egyenlő kereskedési jog adatik kölcsönösen mind a' két birodalomban a' kereskedés mindennemű czikkelyeire nézve, kivévén a' hadszereket, 's a' partihajózást, mit csak benlakók üzhhetnek, akár külső akár belső portékákra nézve. A' vámok ugyanazok maradnak, mellyek más országok iránt, kivévén, ha valamely ország iránt bizonyos kedvezések következtetésben egy vagy más vámdíj lejjebb szállított volna. Az egyezés különösen emlékezik a' dunai kivitelről is, mellyre nézve még külön alkura fog a' két hatalom lépni. Az egyezés végre a' helybenhagyások kicseréltetésétől számitandó 10 évre kötöttetett.

A' Gazzetta di Milano sept. 29ikén hivatalos tudósításképen közli névsorát, tettét 's büntetését azon ausztriai olasz alattvalóknak, kik a' majlandi főbenjáró törvényszék elibe felségáruslási vádban idéztetvén, általa, közelebb el is ítéltettek. — 19re van mondva halál, 's egyre 20 esztendei kemény fogság. Ezen elítéltek jobbára fiatal emberek, 22—47 esztendős koruak, 's polgári pályára nézve ügyvédek, törvény-és orvosdoctorok, 's egy p.p. Kegyelem utján az ítélet ő felségéhez jutván, ő mindnyájának elengedé a' halált, 's a' büntelést 1—20 éves fogságra változtatá. De ezen kívül mind ezen elítélteknek, valamint azoknak is, kik ugyanezen vétek miatt nem halálra ugyan, hanem 5 esztendőnél kevésbre nem terjedő fogságra ítéltettek, f. eszt. martz. 4ki legfensőbb határozata követke-

zésében a' büntetésre nézve még azon választást is méltóztatott kegyesen megengedni, hogy kiszabott fogsági büntetésök helyett, ha tetszik, Amerikába költözhetnek olly föltétel alatt, hogy onnan soha többet vissza ne térjenek, különben visszatérükben európai földön elfogatván, a' kiszabott büntetést szenvedendők.

ANGLIA.

A' Sun szerint két szabadék-levél fog kiadni tudományos intézetekre. Az egyik a' londoni egyetemre, melly mint tudva van, magányos vállalat. Ez collegiumi lábra fog állíttatni, mi által az akademiái lépesök kiosztási joga kizártnék. A' másik a' főváros egy ujdon föllíttandó egyetemére, melly just nyerjen az „egyesült ország minden részeiből, a' szabadékos és nemszabadékos nevelő-intézetekből” jövő koszorúvágyóknak lépesöket osztani. Különös, hogy ebben olly hátra van Anglia. — Ujabb tudósítások szerint Mulgrave, az irlandi alkirály, és a' titkos tanács azért tagadák meg Deane Robert urtól, a' corki testület által 1836ra megválasztott bírótól, a' helybenhagyást, mert néhány hét-tel előbb Fegan 's több más corki lakos emlékirást nyújtott be, mellyben hebizonyítatik, hogy Deane Robert, az ujdon választott bíró, továbbá Broughton Baklard ur, a' közbirák egyike, orangista páholyok tagjai. A' corki toryk azt hiszik ugyan, hogy a' kormány nem merend titalma mellett megátalkodni, ha a' testület vonakodni fog új választáshoz fogni. — Az utolsó választó följegyzéskor Middlesexben C. L. Bulwer, a' híres író 's parlamenti követ kitorletett a' választók sorából, mert azon házat, mellyre választási jogát alapítá, csupán egy évnegyedig, nem pedig egész évig lakta, mint a' törvény kívánja. —

(Folytatása O'Connell beszédének a' manchesteri lakomakor) „Isten Irlandot olly tetézve áldotta meg, mint akármely országot e' földön. A' sziget fölöslegig termékeny; völgyei bőven előteremtének mindent, mire az embernek szüksége van. Tágas és biztos révei tér öbleikbe édesgetik a' tengerjárókat; ah! de hijában édesgetik. Széles folyami égi hangon zuhogva görgedeznek hegyeiről le a' síkra 's főséges hullámaikkal a' tengerbe ömlenek. Kereskedés, kézmű 's jólét lenne tehát Irlandnak kimért osztályrésze. Soha tél nem fagyasztja 's dermedti vadonakká azokat; 's még is a' szenvedés panaszos hangjai verődnek vissza magas hegyeiről, széles síkjairól. Irland síjai az ipar gyermekei, — előtünk látjuk itt Manchesterben a' bizonyosságokat, — szorgalmas, türelmes, még a' szerencsétlenségben is derült kedvű emberek 's igen nemes érzésű vitéz nép. (tetszés). Ah! 's miért nem szenved ép a' földön annyit 's olly súlyosan, mint ez?

Honnan az, hogy valamint tavaly Connaught, úgy talán már a' jövő évben Munster lesz éhenhalásnak kitéve? Onnan, mert elrontotta, elrutította az ember azt, mit Isten szépnek teremtett. (tetszés) Az angol nép akarja most, hogy szűnjék meg az elnyomás, (tetszés.) A' szorongatott Irland nevében szólítok tehát föl mindenkit, a' ki mostan hall engemet, legyen az új tannak (doctrina) hirdetője, mellynek jelszava: „A' felsőház javítása!” (tetszés) A' becsületes és értelmes skót nép nevében, de mindennek előtt maga az angol nép nevében, melly egy évezreden keresztül dicsőn hordá a' győzelem zászlóját, 's mellynek honját soha sem bocsáteleníté meg szolgaság bélyege, szólítlak föl benneteket a' felsőház javítására. (Lelkesült tetszés.) — A' torylapok O' Connellnek illy hallatlan fogadtatása miatt, kigyót békát kiáltoznak ellene. A' Times, következőleg marczonegolja őt: „A' nyegle kiáltosdi (Marktseher) most Skótziaiban csörög csörgő sapkájával. Onnan éjszaki Irlandba készül, hova, mint Dublinból írják, elfogadására az alkirály már el van küldve. Brougham lord, mint mondják, kísérni fogja őt, hogy diadalmát nevelje. Halljuk azt is, hogy valamennyi ministeri lap Londonban parancsot vett följegyezni dicső tetteit 's panaszos urai alázatosságát. Meddig fogja még az angol nép ezen lealacsonyító zsarnokságot szívelni? Meddig intézze még egy önzésből, szenteskedésből, rágalmazásból, méregből alakított irlandi pápista egy nagy magasszivú nemzet sorsát? A' ministerek csúszó rabszolgái egy olly férjfinak, kit semmi egyéb, mint bátorság-híján tartoztat fölzendíteni hazáját. Anglia e' garázdaságot bosszankodva 's utálattal nézi; de nem sokára megtelik a' pohár, 's ha Anglia haragra serlegét kiönti, az izgató, 's függetleneke úgy elsöpretnék, mint por a' forgószéltől. Ez és hasonló kicsapongásokra a' Courier így fetel, 's a' dolog velejét érintve: „A' hírlapok mostani drágaságánál nem tudnók, mit csinálnának torytársink, ha O' Connell ur nem volna előttük. Leghasznosabb ember ő most nekik az országban, sőt mindennapi kenyérök. Ha O' Connell már előbb nem volt volna nagy férfi, azzá tenné őt most a' torysajtó. Egy olly váddal illették őt mindazáltal, melly annyira alaptalan, hogy megrovatlan nem hagyhatni. Arról vádolják t. i. O' Connell, hogy megkezdé izgató pályáját Angliában. Ebből igazság annyi, hogy a' nép kezdi az izgást, vagy is inkább folytatja, mellyet Kenyon lord 's derék társai kezdettek, 's O' Connellel csak úgy él, mint eszközével. Ő Manchesterbe, Newcastlebe Edinburghba, Glasgowba nem ön szántából megyen, hanem e' városok meghívására. Igaztalanságot követnek el tehát iránta, 's a' pairek helytelenül tudósít-

tatnaka nyilvános vélemény valódi állapotjáról, ha illy rendkívüli tett dolog eltitkoltatik vagy elfonákittatik, hogy ezen irlandi katolikus gentleman politikai elvei 's politikai viselete miatt hivatott meg Skótzia két első városa presbyterianusitól a' nagy nyilvános ünnepekre. Hogy Edinburghba, hol csak kevéssel ez előtt alig szívelték volna őt, tiszteleti lakomára hivatik meg, azok előtt, kik a' politikai pártok történeteit, 's a' toryk befolyását Skótziaiban ez előtt húsz évvel ismerték, nevezetes bizonyosság lesz arra, hogy a' nyilvános véleményben tömérdek változás történt. Ezt eltitkolni akarni, annyit tesz, mint folytatni azon veszélyes csalódást, mellyben a' tory peerek a' peerségnek olly kipótólhatlan kárt okoztak.“ Eddig a' Courier.

A' Sua, radical lap, keményen kikel Russzia ellen egy cikkjében, hol azon reményét fejezi ki egy úttal, hogy Durham lord véget vevend a' keleti politika ingatagságának 's meggyőzendí az orosz czárt arról, hogy Anglia tömérdek statusadósságai mellett is kész érdekei védelmére háborút kezdeni, folytatni 's végezni, de a' költségeket nem Anglia fizetendí többé, mint eddig; hanem az, ki ellen viselendí a' háborút. „Anglia szövetséges hatalmai, úgymond e' tekintetben, nagyon csalatkoznak, ha azt hiszik, hogy mi a' háborút, mint előbb, nemzeti adósságunk halmozásával fognók viselni. Mi nem fogjuk magunkat többé adóval terhelni, hogy idegen hatalmaknak saját védelmök eszközeit megfizessük, mint azt a' felszigeti hosszú háboru alatt tettük. E' közlemény több mint egy helyen fontos lehet. Igen kétséges: valljon Franciaország Törökország részére beavatkozik e, 's nyilván megvallva, mi Franciaországban kevés bizodalmat helyezünk, melly alkalommal azonban nem a' francia népet; hanem csak kormányát tartjuk gyanúban az európai szabadság elárulása miatt. — Russzia tengeri hatalma napról napra erősödik, 's három év óta folyvást dolgoztat hajógyáráiban. Minél tovább késünk, annál tetemesb tengeri erő lesz legyőzetésére szükséges. Azért még egyszer, minden Durham lordtól függ, 's feszülten várjuk küldetése sikerét.“ —

Irlandban a' tizedharcot újra kezdik. Rathcormacban, hol tavaly az isméretes vérengzések történtek, egy pap, ugyanaz, ki a' tavalyi vérengzés oka volt, nyilvánosan közhirre tette, hogy valamennyi tized-maradványt erőhatalommal fog behajtani. E' szándék meghíúsítására Doon egyházkörben mintegy 4000 ember állott össze, 's nagy részben fegyveres kézzel. A' tűzjelek végig lobbanták az egész vidéket, a' lárma-vidékek 's lárma-kürtök pedig sze. teharsogának. Macromban bi-

zónyos Fairlough nevű pap, ki előbb kapitány volt a' seregnél, egy ünnepen mise alatt fogata elkétigea tisztos 's jó vagyonú katolikus bérlet, 's őket egy taligán katolikus lakostársai összegyűlt szerege közt vitete el. A' nép morgott, hogy ezen elfogatás illy nagy ünnepea történt, holott ezen embereket, akármedly más napon is megtalálhatták volna; némellyek kövekkal dobáltak, mire a' hajduk egyike kiránta pisztolyát a' tömeg ellen. Az irlandiak erre tüzeesebben előnyomultak botokkal és kövekkal. A' zendülési törvény felolvasztatott, a' rendőrkatonák megtölték fegyvereiket, 's egy katolikus pap, kinek háza előtt történt e' zaj, csilapítani ügyekezék a' néptömeget, mondván, hogy nincsen igaza. A' rend végre helyre állott. Hasonló fenyegető jelek mutatkoznak más vidékeken is. A' Dublin-Evening-Post e' tekintetben azt mondja: „Minden arra mutat, hogy teletszaka itt egy új tizedháboru remény nélküli próbája fog ismételtetni; 's nem sokára panaszos bizonyoságot tapasztalandjuk a' lordok háza veszélyes politikájának. — Waterford grófságban Irlandban megholt Patrick Power parlamenttag helyébe ismét reformert (W. V. Stuartot) választottak és pedig minden ellenzés nélkül. A' választást nagyon támogató Musgrave ur, a' megye másik követe. A' tudósítások a' szófőljegyzésekről ország szerte általjában igen kedvezőleg szólnak a' reformpárt mellett. — A' Globe szerint O'Connell sept. 19én tartotta ünnepi béméletét Glasgowban, 's mint közönségesen, két beszédet tartott, egyiket reggel az összegyűlt néphez, másikat lakomakor a' mintegy 2000 főből álló vendégekhez. Mind a' két beszédben ugyanazon tárgyakról értekezett, melyekről Manchesterben 's Edinburghban. O'Connell ez úttal elmellőzte azon meghívást, mellyel Belfastba éjszaki Irlandba kéretett meg egy fényes lakomára. Mellőzete okául azt említé, hogy Irland mostani állapotjánál fogva, melly két felekezetre van osztolva, nem véli tanácsosnak, éjszaki Irlandban, hol olly számos az orangista, nyilvános ünneplésekkel csak szinleg is bosszontani őket. „Noha úgy mond, csak azért jönénk össze, hogy a' már nyert diadalmakat megálljuk, 's a' békes alkotmányos reformerek reményeit hirdessük: még is úgy tekintenének bennünket, mintha inkább azért gyűltünk volna egybe, hogy ellenesink véleményit gúnyolgatva saját elveinket 's meggyőződésünket hirdethessük. 's a' t.

FRANCZIAORSZÁG.

Párisi lapok szerint Pepin sept. 26án szembeállított Fieschivel. Moreyról, ki hasonlag vétkes czimboraságról van Fieschivel vádolva, azt említik némelly ministeri lapok, hogy több ízben meg akará magát ölni, 's már több nap

óta semmi élelmet sem vesz magához. A' Bon Sens ellenben azt állítja, hogy Morey jól eszik, jól iszik, jól alszik, 's látogatóinak folyvást azt mondja, mikép reményli ő, hogy a' pairszék jól meg fogja magát gondolni, mielőtt olly ember szavainak, mint Fieschi, hitelt adjon. — Sept 17e és 18a közt éjjel Toulouseban némi kávéházban tizenegyz személyt fogtak el, kikről azon gyanu van, hogy valamely titkos politikai társasághoz tartoznak. Azon gondolatban, hogy talán még többen is lesznek a' házban valahol elrejtve, a' rendőség reggelig helyben maradt, 's a' foglyokat csak reggel öt órakor kíséré a' börtönbe. Egyszersmind irományokat, fegyvereket, gyilkokat, háromszinű (fekete, kék, vörös) öveket, 's phrygiai sapkákat is leltek ott. Egy toulousei le- vél sept. 19ről következő részleteket közöl ez esetről: „A' középponti biztos sept. 17e éjjelén több hajdu 's rendőr kíséretében, sűrű záporban a' kijelölt helyre ment. Egy, csak a' titkos társaság tagjai előtt ismeretes jelre megnyitá a' terem ajtaja, hol egy társaság volt összegyűlve. Mihelyt a' biztos övével felkészülten mutatkozott, becsapták előtte az ajtót; de egy rendőr épen jókor az ajtó közbe vágván fegyverét, meggátolá annak becsukathatását, 's a' biztos kísérete berohanhatott. Egy asztal körül, mellyen egy feszület, egy biblia, egy gyilok, 's egy töltött pisztoly fekvék, 12 személy ült. Fekete alarez fődé ábrázatjokat, phrygiai sapka fejöket. Vállöv (bandelier) helyett fekete kék 's vörös színű szalagot hordoztak, mellyről valami pénz függött le; valamennyien törrel valóan fegyverkezve. A' fegyveres erő beléptekor mellnek szegzett pisztollyal egy lövést próbáltak tenni, de a' fegyver nem sült el 's a' lövő személyt azonnal elfogák. A' teremben azután szoros vizsgálókat tettek, 's néhány még betöltendő hézagú diplomát találtak emlékpénzzel ellátva, mellyen két keresztbe tett gyilok vala, e' fölött puskákat, kardokat, töröket 's a' t. is leltek. Azt mondják, hogy ez egyesület semmi érintésben sincs az emberjogok társaságával, sem ahoz nem tartozik. Czime: zendítő társaság, („société revolutionnaire.“) — Az eskü, mellyet a' beavatottaknak le kelle tenniök: gyűlölség volt a' királyok 's papok iránt. Az eddig elfogottak száma tizenhét, kiket is igen szoroson őrzének. Még több börtönparancs bocsátatott ki más gyanús személyek ellen, kiket hasonlag elfogadni készülnek. —

Az igen is ministeri Moniteur du Commerce, mint ellenzéki hírlap igen helyesen jegyzi meg, hogy csak Franciaország beavatkozása mentheti meg az alkotmányos Spanyolországot még akkor is, ha Anglia részt nem akarna is az avatkozásban venni. Ezen lap egyenesen megvallja, vagy is inkább azt állítja, hogy Anglia

azért nem akar semmit hallani a' beavatkozásról, mert a' szabadelmű mozgás Spanyolországban az angol érdekek hasznára van. — La Mennais ur kiadta már előbb jelentett munkáját; mely azonban ez úttal nem egyéb, mint de La Boëtie Etienne „Traité de la servitude volontaire“ című munkája elbe lüzött előbeszéd. — A' párisi szabadelmű lapok Parisban nagy lelkesedéssel fogadják azt, mellyre a' France lap nem legjobb szemmel pillogat. La Mennais ur, ugymond e' lap, a' demagogi pályán, mellyre lépett, nem igen akar megállapodni. A' munka, mellynek homlokára előbeszédet helyezett, nem egyéb, mint de la Boëtie ismért régi munkája. Ismét a' népet szolítja föl ez, ismét a' Paroles d'un croyant (Egy hívő szavai) szerzőének szózatja, mellyel a' néptömegekhez fordulva, azokban a' szabadulás és szabadság új kora határozatlan érzelmit gerjeszt. Ez úttal a' szerző a' bibliai 's keleti beszédalakat v. irásmódot el agyja, 's világosan szól a' néphez. A' munka kiszámíthatatlan hatása.

SPANYOLORSZÁG.

Hadi hírek Bayonnebol sept. 21-éről: d. Carlos főhadiszállása sept. 17-én Murguiában volt, hol Cordovát szándékozott kikélni, de serege nagyobb részét Bilbaóban hagyta. Cordova ugyan akkor az Ebro partjain, Espejóban 's Puente-larrában volt 6000 emberrel. Egy új ütközetről beszélnek, melly 17-én Bilbaonál történt volna 's a' krisztiniak kárára. Ez alkalomkor Espeleta gen. lováról vízbe zuhant 's habok közt találta sírját. E' hír azonban még hitelesebb biznyítványra vár. — Egy cereti irás 16-áról jelentí, hogy a' carlositák Guergue vezérlete alatt los tres Puentesnél, egy krisztini osztályt megverték, melly ez úttal 60 embert vesztett. Az idegen sereg katonáji nagy számmal szöknek által a' carlositákhoz.

A' Memorial Bordelais biztos kuffó után állítja, hogy Aguado ur, hajdan pénzváltó VII Ferdinand udvaránál, Mendizabal urat, Parison keresztül utazta közben, biztosította, hogy szolgálatját és segédhatását meg nem tagadja, hol csak Spanyolország hitelét emelheti, 's jóllétét eszközölheti. — Madrid sept. 17-én: Lehetetlen, nemzetnek fonákabb helyzetben vergődni, mint Spanyolország most. Két hét előtt a' regenskirályné mind azon személyt vagy tisztviselőt, kik az akkori ministerek kimondott parancsai ellen szegülni merészkedtek, főségáruló 's pártütő névvel bélyegzé, 's három nappal ezelőtt teljesíti a' pártütők minden kívánságát, 's könnyeden elbocsátja azon ministereket, kik veszély napjaiban hiven álltak oldalánál. Ezen lépést vagy szabad akaratból tette, 's ez által lemondott koronája jogairól, egy elláthatlan nagy revolúció karjaiba

veté magát, 's gyermekének reá bizott jogait jätékra koczkázta, vagy kényszerítve tön így 's akkor éreznie kelle, hogy nem ő, hanem azok Spanyolország igazi regensei, kik tőle e' lépést, már akár morális fenyegetések, akár diplomatai cselek által, kicsikarták. A' tartományok zendüléseire ez által törvényesség pöcsétjét nyomta, 's azon seregeit, mellyeket előbb elnyomatásukra küldött, kényteleníté hozzájuk csatlakozni; hű szolgáit sárban hagyta, 's kényszeríté magokat az orzó gyilkosak törei előtt elrejtteni. — 'S kiket nevezett ezek helyébe? két férfit, kik közül egyik ezen ország érdekeitől rég elidegenült, a' másik egész pályáján keresztül egy idegen és Spanyolországnak sohasem kedvező politika nyilvános szolgája volt. — (t. i. Mendizabal ur régóta Angolországban él, 's ott szerezte kincseit, ott tanulta nézeteit; Alava pedig több ideig Wellington hg. segédje, 's házi barátja volt). Az új ministeriumot már eddig is azon itt nem igen népszerű címmel kezdik hívogatni: el ministerio Wellington! —

A' madridi Revista september 17-éről Alcala Galiano urtól eredt cikket közöl, melly azt mondja többek közt: minden pártnak engedélyeket kell tenni, mert ez az egyedüli eszköz megmenteni azt, a' mit mi mindnyájan megmenteni akarunk, t. i. Izabella thronját. A' mi minket az 1812-ik alkotmány csudálót illet, ki kell jelenitenünk, hogy véleményünk szerint igen rosszultenne az, ki ezen oklevéldarabot azon helyről elővenné, hol annak maradnia kell, t. i. a' történetek évkönyveiből. — A' Sun azt írja, hogy a' szerzetesrendek elnyomatása 8 — 9 millió font sterlinget (96 — 108 millió forintot) nyujtand a' kormány kezébe, leszámítván a' barátok tartására szükséges tökét. Azonban a' Times levelezője más nézetet jelent ki ez iránt. Az angol tőkebirtokosok (Fondsínhaber) sokatigérnek magoknak, ugymond, a' spanyolországi klastromjavak eladatásából, de rútul fognak esalatkozni. A' madridi kincstár fog költséget adni az elüzött barátok tartására, míg ezeknek birtoka, a' status kezében maradván, a' kormánynak semmit sem gyümölcsözend, a' mi az 1820—1823-i cortesigazgatás alatt is megtörtént, midőn az eladott egyházi és klastromjavakból begyűlt jövedelem mindennemű csel és lopás által a' statusnak teljesen elveszett.

Egy cadixi levelező sept. 14. köv. eddig is méretlen adatokat küld a' cadixi zendülésről: itt a' mozgás a' katonaságtól, egy serezedtől, melly csak maga van a' városban, 's néhány urbanótól eredt. Szerzője Osorio ezredes volt, kiteleinte csak néhány kalandor 's néhány fiatal hebehurgya urbano segített. A' nyugottabb vérű emberek, kiknek volt valami elveszteni-valójuk, kárhoztaták ezek cse-

lekedeteit, de nem bírtak elég bátorsággal nekik ellenszegülni. Így Osorio, egy tudatlan durva ember, 1000 kíséreléssel 's 2 álgyuval Puerta de Santa Mariába ment, ott a kormányzót letette 's Cadixba küldte fogságba. A Puerta de s. mariai városi katonasággal nevelvén seregét, Xeresbe folytatta táborozását, hol fenyegetései által mindent végrehajtott, amit akart. A székeskőpaltalan mindent kedvére tett, 's a katonaságot intezkedése alá adta, mellynek erejével öregbitvén seregét, azt San Lucarba vezette hasonló nézőjátékra. Azután 1500ra növekedett seregével Sevillába indult, hol azonban a tisztviselők már Cadix példáját követték. Ha ez sokáig így megy: annyi kormány dül felettünk, a mennyi tartomány van. A cadixi junta tagjai közt nincs becsületes ember. A birtokosok megszöppentek, 's készpénzeiket mind külföldre küldték.

TÖRÖKORSZÁG.

A Times Konstantinápolyból sok újságot mond. Aug. 21én mutatott be a szultánnak Kobell ur Zographos görög követ által, melly alkalommal kimondá Kobell ur, hogy küldetése célja kereskedési egyezés a porta 's Görögország közt. — Ezen nyilatkozásra a porta később nem igen kedvezőleg felelt. Elsőben is azt jegyzék meg, hogy noha szorosan összekapcsolnak ohajtana a két országot, állandó kereskedési alku azonban köztük mindaddig nem köthetetik, míg két függőben levő pont nem határoztatik el. E pontok egyike a határszél-igazítás a két ország közt, másika a muselmanok telek-birtoka Görögországban. Miután a határszéleknél a három hatalom biztosai által fölvetett rajz-másolatja előmutattaték meghitelesített végett, a porta török tiszteket küldte a hely színére egybehasonlítás végett. Végre tudaták a török ministerek, hogy azon török biztos elfogadtatása, ki a görög kormányhoz ment volt a tulajdon-kicszerelés ügyében előforduló némelly akadályok elhárítására, nem vala olly igen kedvező, mellyből az athenei kabinet azon készségetűnt volna szembe, mellyel a két status közti barátságos viszonyok fenntartását ohajtani látszék.

Dzseddából jul. 20ról azon hír jött, hogy Hedzsasban az egész aegyptusi sereg elveszett; mi úgy történt, hogy az ifjabb Ibrahim basa zászlóji alatt katonáskodó nemzetségek véletlenül megtámadták az aegyptusi tábor, 's a katonák nagyobb részét leszábdalták. A főparancsnok 's helytartója első voltanak a megfutamodásban, a sereg maradéka pedig képes volt az ellenség szemé láttára Mekkába visszavonulni, hol elsánczoló magát. Mehmed Ali azonnal parancsot ada,

hogy erősítések induljanak oda Aegyptusból, 's már aug. 1jén két ezred ment el Cahiróbol, másik kettő Syriába készül oda 's egy 3dik Kordofánból. Belgrádból sept. 17ről költ tudósítások szerint Rumely Walleffy az egyezés daczára is Scutari ellen indult, 's őrszeméi már Alessio tájékára érkeztek. E hír rendkívül felbőszíté a scutari-belieket. Sokan azonnal orstromot sürgetének a fellegvár ellen, hoszút veendő Hafiz basán, kit hitlenségről vádoltak. Az előjáróság ugyan lecsilapítá e zajt; de a nyilvános véleménynek annyiban még is engedni kénytelen volt, hogy az élelemszer-szállítást az ostromlottak számára felfüggeszték, noha szentül fogadá a basa, hogy ő Rumely Walleffy mozgásában legkisebb részt sem vett, 's minden módon azon fog ügyekezni, hogy visszavonuljon. A Drina folyó áradása nagy hasznukra volt a scutaribelieknek, mert gátolatik az által Rumely Walleffy a városhoz közelíthetéseben. 'S minthogy serege egy része már előbb általkelt a folyón, az most veszélyes helyzetben forog. — Milos hg Konstantinápolyban folyvást kitüntetőleg fogadtatik mindenütt. —

NÉMETORSZÁG.

Ulmban sept. 9én biztosság választatott gőzhajózás iránti tanácskozásra. Együttal felszólíttatik az ulmilakosok, hogy egy részvényes társaság-alakításhoz járuljanak. Egy részvény ára 100 forint; mellyből mindazáltal egyszerre csak 10 forintot kell lefizetni 's a többi 90 forintot csak akkor, midőn a társaság magát összeállottnak nyilvánítandja. Ezen vállalat sok nehézséggel küzdend, de sikerén nem kételkedhetni. — Egy berlini levelező azon ohajtását fejezi ki, bár az egész Németföldön, ugyanazon egy kereskedési, váltó, és főbenjáró törvénykönyv divatozna; melly alkalommal azt érteti, hogy e törvénykönyveknek szintűgy Poroszországból kellene eredniök, mint a vámrendszernél, 's hihetőleg porosz érdekekben készülniök.

OLASZORSZÁG.

Rómából sept. 14ről így írnak: „Ma délelőtt indult el innen d. Miguel, Lavradio marquis-val, 's kísérete egy részével. Elutazása sok véleményre adott alkalmat, mellyek azonban nem egészen helyesek.

ELEGYHIREK.

Bonnból sept. 21ről írják, hogy a német természetvizsgálók 's orvosok gyűlése, melly most Bonnbán vala, jövő évre Jenába határoztatott tartatni. Ügyvitelül e végett Rieser és Döbereiner két ottani tanító van megkérve. A bonni gyűlést némelly tudósítások számosabbnak írják az előbbieknél, mások ismét kisebb számúnak, de valamennyi hír serénynek. —